

908(474.5)

Oveltos dvaras [Glaudžių kaimas, Plungės rajonas] [Rankraštis] : [atsiminimai apie buvusį dvarą] / Lukšienė; užrašė Birutė Striaukienė Glaudžių kaimo bibliotekos bibliotekininkė. – Glaudžiai, 1993. – 4 lap. – Rankraštinis dokumento originalas spausdintas rašomąja mašinėle. Tekstas vienoje lapo pusėje. – [Skaitmeninis objektas]

- I. Lukšienė
- II. Striaukienė, Birutė
 - 1. Dvarai – Lietuva. Plungės rajonas (Lietuva). 2. Atsiminimai

UDK: 908(474.5)

Saugojimo vieta: Plungės rajono savivaldybės viešosios bibliotekos Kraštotyros skaitykla

O V E L T O S dvaras

Babrungo apyl. Gludžių kaimas

Išvažiavus iš Plungės miesto Žarėnų link už 6 km. pačiam Gludžių kaimo vidury prie kelio puikavosi grašus Oveltos dvaras. Nežinia nuo kurių metų Ovelta pradėjo gyventi Gludžiuose. Žinoma tik tiek, kad moteris, kuri pasakojo atsiminimus su savo tėvais atsikraustė gyventi į Oveltos dvarą 1914 metais.

Jau tada dvaras buvo pilnas kumečių ir buvo pastatytas kumetynas. Kumetyne iš žinomų kumečių gyveno Lukšai Juozas ir Ona, Galdikai Jonas ir Domicėlė, Bernikai, Gaubiai Juozas su žmona, Balsys Ignas. Kumečiams buvo pastatytas didelis kumetynas kur gyveno aštuonios šeimos. Šis kumetynas buvo pastatytas už "Linių aušinių" fabriko filialo pamiškėje. Dabar dar yra toje vietoje šaltinis kur buvo kumetynas. Antras kumetynas buvo tuoju už dvaro. Dabar ten yra Gludžių gyvenvietė. Toje vietoje, naujai pastatytuose namuose gyvena Užkuraitis Jonas, Riuksa Vytautas, Kvietkus Kęstas su šeimomis.

Valdžiai, kažkodėl, dėl nežinomos priežasties nebeleido dvare gyventi Oveltai ir jis išvažiavo į Rietavo miestą. Dvare liko Oveltiene (Oveltos). Ji pervedė savo dvarą Morkėi. Morkėskilmė buvo žydas. Jis buvo pasižadėjęs Oveltienei išlaikyti iki gyvos galvos. Morkė toliau valdė dvarą. Kumečiai ėjo dirbti į dvarą. Dvare dirbo visus darbus. Augino derlių, daug gyvulių laikė.

Kumečiams duodavo žemės pasisėti bulvėms, daržams, duodavo kumečiams karvėms ganyklas. O žiemai pašarą atveždavo jau sušienautą. Metų pabaigoje, prieš šalėdas, atsiskaitydavo su kumečiais. Duodavo už darbą pinigų, grūdų ir dar ko nors.

Morkė turėjo ir antrą dvarą kažkur netoli Kretingos raj. - Salantų Indirjavo dvarą. O Gludžiuose dvarą pervedė Lukošui ir Dagiui jie tą dvarą rendavojo. ir tada laikė dvarininkę Oveltienei.

Morkė iš Gludžių išvažiavo ir daugiau apie ją nieko nežinoma. Perėmus dvarą Lukošui ir Dagiui taip pat toliau vyko visas dvaro gyvenimas. Laikė kumečius, dirbo visus darbus atsiskaitydavo su kumečiais.

Ovelta mirė ir buvo palaidotas Rietave. Oveltės turėjo vieną sūnų. Sūnus mokėsi, paskui apsivedė ir pas motiną negyveno. Aplankydavo motiną retkarčiais.

Prieš mirtį Oveltas prašė, kad jį parvežtų palaidoti į jo dvaro žemelę. Bet valdžia to neleido padaryti. Praė us daug metų

Išvažiavus iš Plungės miesto Šarėnų link už 6 km. pačiam Glaudšių kaime vidury prie kelio puikavosi gražus Oveltos dvaras. Nežinia nuo kurių metų Ovelta pradėjo gyventi Glaudšiuose. Žinoma tik tiek, kad moteris, kuri pasakojo atsiminimus su savo tėvais atsikraustė gyventi į Oveltos dvarą 1914 metais.

Jau tada dvaras buvo pilnas kumečių ir buvo pastatytas kumetynas. Kumetyne iš šinonų kumečių gyveno Lukėnai Juozas ir Ona, Galdikai Jonas ir Domiešė, Bernikai, Gaubiai Juozas su žmona, Balys Ignas. Kumečiams buvo pastatytas didelis kumetynas kur gyveno aštuonios šeimos. Šis kumetynas buvo pastatytas už "Lienų auginių" fabriko filialo pamiškėje. Dabar dar yra toje vietoje šaltinis kur buvo kumetynas. Antras kumetynas buvo tuoju už dvaro. Dabar ten yra Glaudšių gyvenvietė. Toje vietoje, naujai pastatytuose namuose gyvena Uškuraitis Jonas, Riuksa Vytautas, Kvietkus Kęstas su žmona.

Valdžiai, kažkodėl, dėl nežinomos priežasties nebeleido dvare gyventi Oveltai ir jis išvažiavo į Rietavo miestą. Dvare liko Oveltienė (Oveltos). Ji pervedė savo dvarą Morkėi. Morkėkilnė buvo šydas. Jis buvo pasižadėjęs Oveltienę išlaikyti iki gyvos galvos. Morkė toliau valdė dvarą. Kumečiai ėjo dirbti į dvarą. Dvare dirbo visus darbus. Augino dešlių, daug gyvulių laikė.

Kumečiams duodavo žemės pasisėti bulvėms, daržams, duodavo kumečiams karvėms ganyklas. O žiemai pašarą atveždavo jau sušienautą. Metų pabaigoje, prieš žalėdas, atsiskaitydavo su kumečiais. Duodavo už darbą pinigų, grūdų ir dar ko nors.

Morkė turėjo ir antrą dvarą kažkur netoli Kretingos raj. - Belantų Indirjavo dvarą. O Glaudšiuose dvarą pervedė Lukošui ir Dagiui jie tą dvarą rendavojo. ir tada laikė dvarininkę Oveltienę.

Morkė iš Glaudšių išvažiavo ir daugiau apie ją nieko nežinoma. Perėmus dvarą Lukošui ir Dagiui taip pat toliau vyko visas dvaro gyvenimas. Laikė kumečius, dirbo visus darbus atsiskaitydavo su kumečiais.

Ovelta mirė ir buvo palaidotas Rietave. Oveltės turėjo vieną sūnų. Sūnus mokėsi, paskui apsivedė ir pas motiną negyveno. Aplankydavo motiną retkarčiais.

Prieš mirtį Oveltas prašė, kad ją parvežtų palaidoti į jo dvaro šemelę. Bet valdžia to neleido padaryti. Praėjus daug metų

Praėjus daug metų Oveltienė paspaavo, kad jos vyras per sapną prašo jos, kad ją pervežtų į Gludžius jo žemelę ir palaidotų. Tada Oveltienė ėjo reikalauti leidimo, kad galėtų perlaidoti savo vyrą. Ir jai pasisekė gauti dokumentus. Oveltas buvo iš Rietavo kapinių iškastas ir geležiniame grabe pervežtas į Gludžius. Tada perdėjo į medinį karstą ir palaidojo už dvaro prie pat kelio (kelias eina iš Žlibinų į Žarėnus). Ten yra nedidelės kapinės aptvertos medine tvorele. Yra trys kryžiai ir trys antkapiai. Ant vieno kryžiaus yra užrašyti metai 1897. Tai tikriausiai tais metais ir buvo gimęs Oveltas. Ant kito kryžiaus yra mažas paminklėlis ir užrašyta "Gludžių gyventojų aukomis pastatytas" 1960m. Oveltas perlaidotas buvo tikriausiai 1946 metais.

Oveltienė gyveno visą laiką dvare. Kai užėjo šmonių trėminas į Rusiją, tada Oveltienę ir jos sūnų išvežė į Rusiją. Iš Rusijos niekam Oveltienė nerašė laiškų. Kaip jiems sekėsi ten gyventi nežinojo likę jų kumečiai.

Gyvulus valdžia paėmė po Oveltienės tremties. Pradėjo tuojau kurtis kolūkiai. Kumečiai išvažinėjo kas kur. Vieni į miestą, kiti į kitus ūkius. Dabar dar yra išlikę du Oveltos pastatai. Pastatas kur yra Gludžių kultūros namai ir gyvenamas namas kur gyvena dabar Varnelienė P., Steckis A., Gibiešienė Z. ir Gaubienė J. Šis pastatas buvo Oveltos svirnas. Daugiau nieko nėra išlikę iki šiol.

Žinoma, kad Oveltienė mirė Rusijoje ir niekas nežino ar jos palaikai yra palikę Rusijoje ar kur nors sūnus yra išsivežęs. Tačiau apie sūnų irgi nėra žinios, kur dabar yra ar gyvas ar ne. Tuo ir baigėsi šis idomus Oveltos gyvenimas. Šio dvaro gyvavo apie 100 metų.

1993 12 03

Atsiminimus pasakojo Lukšienė.
Užrašė B. Striaukienė Gludžių kaimo vyr.
bibliotekininkė